

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 8566233-08 פקס. 8521527-08
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 6433605-02 פקס. 6433570-02

יו"ר ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק טורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 636

פרשת לך לך

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

ברכה מרובה בגלות למקום תורה

"ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה."
(בראשית יב, א, ב)

כבר נתבאר במאמר דלעיל מהות הנסיון של אברהם אבינו בזה, כי השי"ת רצה שאברהם אבינו ע"ה יגלה למקום תורה, שכן כדי להתעלות בתורה ויראת שמים, וכדי להשיג השגות גדולות, דברים שאי אפשר לזכות בהם כאן בחרן, צריך הוא לגלות למקום תורה. לעזוב את ארצו ואת מולדתו, ולגלות למקום תורה, ורק שם יצליח בכל דרכיו הרוחניים.

אבל עדיין יש לשאול ולתמוה בדבר. הקב"ה מבטיח לאברהם אבינו שאחר שילגה וילך מארצו, אזי יעשהו לגוי גדול, יברך אותו ויגדל את שמו. וקשה, מדוע לא יכל הקב"ה לעשות את אברהם אבינו לגוי גדול עוד בארצו, ורק לאחר שיהיה לגוי גדול יאמר לו ללכת מארצו עם כל המשפחה. כלומר, את כל ההבטחות שהבטיחו השי"ת כשיצא מארצו; ואעשך לגוי גדול, ואברכך, ואגדלה שמך, והיה ברכה, יכל הקב"ה לקיים בו עוד בהיותו בארצו.

ועוד קשה. שהרי חז"ל אמרו (בר"ר לט, ט, נה, ז) כי הקב"ה לא גילה לאברהם אבינו מיד את שם הארץ אליה הוא צריך ללכת, זאת כדי להגדיל את הנסיון אצל אברהם אבינו. ומה טעם הדבר, הרי אפילו אם היה הקב"ה מגלה לו את שם הארץ, גם כך הנסיון היה עבורו גדול מאוד. וכי אין זה נסיון גדול לצאת ממקום בו נמצאים שנים רבות, שם מקרבים רחוקים ופועלים נפלאות גדולות, אפילו אם כן יודעים להיכן הולכים.

ועוד יש להקשות. הרי אברהם אבינו גייר כל כך הרבה נפשות, כידוע. ואם הוא מצטווה לצאת מארץ אבותיו, מה יהיה עם כל הנפשות אותם קירב תחת כנפי השכינה, אולי הם לא ילכו אחריו ויחזרו לסורם ויהיו שוב גויים. ואמנם חז"ל אומרים שלבסוף הם באמת חזרו לסורם הרע (זוה"ק תוס' כרך ג' ש:ב). ואם כן, אולי היה יותר טוב שלא יצא מהמקום מיד אלא ימתין מעט. כי אם הם יחזרו לסורם יקשה מאד אחר כך להשיבם שוב לתורת השי"ת, כי ידוע שמי שחוזר בתשובה ונופל ביד הקליפה, קשה מאד להשיבו שוב, כי השטן שומר עליו רח"ל שלא ישוב.

אמנם בענין הנסיון עצמו יתרוצו כל התמיהות הללו. אם הקב"ה רצה שבדווקא אברהם אבינו יצא מארצו וילך, כדי שילגה למקום תורה, אם כן מובן היטב כי כך הוא אחר הדברים וכך אברהם אבינו היה צריך לנהוג. ונבאר עתה את הדברים:

הקב"ה רצה שאברהם יצא מהארץ דווקא עוד לפני שהוא יעשה לגוי גדול, כדי שבניו אחריו (הגוי הגדול שיצא ממנו) יתרגלו גם כן לגלות למקום תורה. ולכן גם את כל ההבטחות אמר לו שהוא יקבל אותם לאחר מכן, כי כל הברכות הללו יחולו

עליו רק אחרי שילגה למקום תורה.

ולכן גם הקב"ה לא גילה לו את שם הארץ, כדי שהנסיון יהיה גדול, כי אם יגלה לו יסכים אברהם מיד ללכת. אבל משלא גילה לו, גדל הנסיון אצל אברהם, וגם אצל בניו יגדל הנסיון כי יגלו למקום תורה ויצטערו בדרך. ואם כה רבות הברכות למי שגולה למקום תורה, הרי שגם כל הנפשות ילכו אחריו, כי כולם רוצים לזכות בברכות, ולהתעלות על ידי התורה.

רואים אנו מכאן, כי אם רוצים להתעלות בתורה ולזכות לרדוף תמיד אחר התורה, ולזכות כי התורה תגדל אותנו ותרומם אותנו: עלינו לגלות למקום תורה. ומכאן דרך חיים להורים לשלוח את בניהם לישיבות, לגלות למקום תורה, כי כך יוסיפו להתעלות. ולא ישארו בביתם ובתוך משפחתם, שכן אז תענוגי העולם הזה יפריעו את הלב מעמל התורה ומלימודה, כי לכלוך העולם הזה מונע את ההתעלות ואת הרוממות בתורה הקדושה.

ואמנם, קשה הדבר מאד להורים להיפרד מבנם ולשלוח אותו למקום רחוק, ובפרט באם ההורים זקנים או חולים. ואף גם קשה לזכות לבן לעזוב את הבית בו הוא גדל כל השנים, כי יצדק יעזוב מצות כיבוד הורים. ולא עוד אלא שגם להורים יש צער כשבנם עוזב אותם. ואכן, נזכר אני בהיותי צעיר, כמה דמעות הורידה אמי בשעה שנפרדתי ממנה ללכת לישיבה. ואף גם כ"ק אבי מורי זיע"א בא פעם לבקרני בישיבה למספר דקות, וכאשר נפרד ממני הוריד דמעות. הרי שזה נסיון עצום להיות רחוק מן הבית.

אבל, דווקא כשאדם מתגבר על רגשות הוריו, ועל רגשות כל תפנוקי העולם הזה ומעדניו שיש לו בביתו, והוא הולך למקום תורה ויודע כי השי"ת שומר על הוריו ומשפחתו, רק אז הוא זוכה לטעם של תורה, ולבחינה של (תהילים לד, ט) "טעמו וראו כי טוב ה'", ורק אז הוא זוכה לדעת כי (שם, קיט, עב) "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". ואז יש להורים נחת טהורה מבנם, כיון שהם שלחו אותו למקום תורה, וזוכים שבנם מתגדל לגדול בישראל.

ולפי זה מובן המשך הפסוק (בראשית יב, ד) "וילך אברהם כאשר דבר אליו ה'". ומהי הכוונה בכך, בוודאי עשה אברהם את רצון ה' והלך. אלא, כשאדם רוצה לגלות למקום תורה, אשר נקרא בשם מקום ה', אבל כל גלותו היא רק בשביל לצאת ממקום הוריו, ולא בשביל ללמוד, כיון שנפשו לא חושקת בתורה. או אז ה' מסבב כל הסיבות כדי שהוא ילך כמו שה' רוצה ואומר, כדי שילך דווקא לישיבה, למקום תורה ממש, כדי ששם יצליח בתורה.

אבל אם האדם לא חפץ בתורה, ורוצה להתענג על נפשו, אזי ה' מובילו כמו שהוא חפץ. כיון שהכל תלוי באדם עצמו, כמו שאמרו חז"ל (מכות י:); בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו. אבל אברהם אבינו כבש את הדרך לכל הדורות, שכולם ירצו לגלות למקום תורה ממש, וכך ירגישו מתיקות בתורה והתעלות בתורה, כרצון הבורא יתברך שמו.

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת לך לך י"א מרחשון תשע"ג

היולול'א דצדיקיא

ירושלים	תל אביב	באר שבע	
16:20	16:34	16:37	הדלקת נרות
17:31	17:32	17:33	מוצאי שבת
18:11	18:04	18:07	רבינו תם

- יא. רחל אמנו
- יב. רבי נחום משאדיק
- יג. רבי רחמים ברדה, אב"ד טריפולי
- יד. רבי אברהם אלימלך, האדמו"ר מקרלין
- טו. רבי לייב בעל יסורים
- טז. רבי אלעזר מנחם מן שך
- טז. כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א
- יז. רבי בנימין זאב חשין

אמרי חכמים

האמונה מצמיחה ישועה

"וְשָׂרִי אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא לָדָה לִּי". (בראשית טז. א.)

"אמר רבי יוחנן: שלשה מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח, ואלו הן: מפתח של גשמים, ומפתח של חיה, ומפתח של תחיית המתים. במערבא אמרו: אף מפתח של פרנסה" (תענית ב.).

רמז נאה לכך מצא רבינו יעקב בעל הטור (או"ח סימן קיד), שארבעת הנושאים שנאמר בהם ענין מפתח: מטר (גשמים) פרנסה, תחיה (תחיית המתים) חיה (לידת ילדים) הם ראשי תיבות מפת"ח. ורמזו הוא שהמפתח להם נמצא בידיו של הקב"ה.

כלי עתיק מצוי בידי עם ישראל, אמונת אומן. יהודים מאמינים בני מאמינים, ואמונתם בנונת התורה היא כה תמימה, עד שגם אלו שלא זכו להיפקד בברכת ה' בישועת פרי הבטן, יודעים כי בכח התפילה ניתן לבקוע רקיעים. גדולה במיוחד כח תפילתם של הצדיקים לומדי התורה, שיודעים לפעול ישועות, לפתוח שערים שננעלו ולהחיש ישועה קרובה.

דוגמא לאמונה מוחשית בנותן התורה ובחכמיה, ניתן ללמוד מחנה הנביאה, אמו של שמואל הנביא. בספר "פניני הגרי"ז" מובא, שכאשר הגיע הרב מבריסק זצ"ל אל הפסוק בספר שמואל "ופניה לא היו לה עוד" (שמואל א, א, יח), התרגש מאוד ופרץ בבכי.

וכה היו דבריו: מתי נאמר הפסוק "ופניה לא היו לה עוד"? לאחר שעלי הכהן הבטיח לחנה שבשנה הבאה היא תחבוק בן. והנה, חנה זו עברה יסורים רבים במשך תשע עשרה שנה, עד ששמעה את ההבטחה יוצאת מפיו של עלי הכהן. וברגע שהיא שמעה את הדברים מעיד עליה הנביא שלא היה ניכר יותר העצב על פניה.

וכל כך למה? האם זכתה כבר לראות את הבן במו עיניה? לא. אבל כאשר עלי הכהן הבטיח לה, האמינה חנה בכך בכל ליבה עד שהרגישה כמו שהבן כבר מצוי בחיקה. לדרגה כזו של אמונה הגיעה חנה, והנביא מצא לנכון לציין זאת בפסוק "ופניה לא היו לה עוד".

זכות גדולה

בספר "רבי משה פיינשטיין" מובאים דבריו על העזר משמים הנשלח לאדם הבוטח בבוראו ומקיים את ההלכה, למרות צרותיו וקשייו: בעיני רבי משה, צייתנות מוחלטת של אדם להלכות התורה, נחשבת לו לאדם זכות גדולה.

אברך אחד, נשוי כבר כמה שנים ועדיין חשוך בנים, בא לשאול את רבי משה אם מותר לו לערוך בדיקה רפואית מסויימת. רבי משה לא התיר את הבדיקה. השואל התמלא צער וביקש את ראש הישיבה למצוא עבורו היתר כלשהו, כדי שיוכל לערוך את הבדיקה.

נטל רבי משה את ידו של האברך מתוך אהבה והשתתפות ואמר לו: "לעתים קרובות פונים בני זוג חשוכי ילדים לבקש ברכת צדיק. אך עליך לדעת שהצייתנות למרותה של ההלכה, גדולה אפילו מברכתו של צדיק".

נשמע האברך לפסק דינו של רבי משה ולא ערך את הבדיקה. במשך השנים נושעה משפחתו ונולדו לו כמה ילדים.

מפני העדר הברכה

תלמידו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, כותב בספר שהוציא על רבו:

"רבינו זצ"ל היה מספר בהתרגשות מה שסיפר לו הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל כשביקר אצלו בלונדון, וסעד על שלחנו: בשנים הראשונות אחר נישואיו עדיין לא נפקדו, וחותרנו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה בראדן אצל ה"חפץ חיים" זצ"ל וביקש ברכה עבורם. בירכם הרב, ונולדו להם בנם ובתם, ואחרי זה עמדה אשתו מלדת.

אחרי כמה שנים היה שוב בראדן וביקש עוד פעם ברכה מה"חפץ חיים" להיפקד בזרע של קיימא, אך החפץ חיים נמנע מלברכו.

וכשסיפר זאת רבי אהרן זצ"ל לרבי יחזקאל זצ"ל, הוסיף ואמר בהתרגשות עצומה: "מסתמא היה לו טעם לה"חפץ חיים" שלא הסכים שיהיו לי עוד צאצאים".

אמר על כך רבי יחזקאל זצ"ל: "בוא וראה גודל אמונת חכמים של רבי אהרן, שהיה ברור לו כשמש שהכל תלוי רק בברכתו של ה"חפץ חיים" שמפני העדר הברכה לא נפקדו, ועל ידי ברכתו נושעו, ואם היה מברך עוד - הם היו נפקדים שוב".

זכות גמילות חסדים

מין החפץ חיים עצמו כאב כל כך על אותם יהודים שבמשך שנים ארוכות המתו בצפייה דרוכה להיפקד בברכת ה'. ועל כך הוא כותב בספרו "אהבת חסד" (ח"ב פ"ה), שאנשים רבים מחפשים סגולות שיולדו להם בנים, ויש שמוציאים על זה למאות אלפים וכו'. יותר טוב שיעשו סגולה הנמצאת בחז"ל, היינו שיתעסקו תמיד במצוות הצדקה וכו'. וכן עשו הרבה אנשים בזמנינו והצליחו בזה".

ובעיני ראיתי - מספר החפץ חיים - מעשה נורא שהיה בענין זה: איש אחד שהיו לו בנים, ומתו כולם ר"ל, בא לפני חכם שיתן לו עצה וסגולה לענין זה. והשיב לו החכם איני יודע סגולות, אך עצתי שתעשה גמ"ח קבוע בעיר. אולי יתן ה' שבזכות מידת החסד שתתנהג עם אנשים, יתחסד ה' יתברך עמך ויתן לך בנים.

האיש שמע לעצתו ועסק הרבה בענין זה עד שישד גמ"ח קבוע בעיר. הוא קיבל על עצמו את המצוה להתעסק בענין זה, ועשה פנקס עם תקנות לענין זה כנהוג. ובתוך התקנות היה כתוב שפעם אחת לשלש שנים בפרשת "אם כסף תלוה", יתאספו הכל ויעשו סעודה שתהיה חיזוק למצוה זו.

ויהי ככלות שלש שנים, נולד לו בן. ולאות שהדבר אירע בזכות המצוה, אירע יום שמיני ללידתו ביום שהיה מיועד עוד קודם לכן לאסיפתם. אותו אדם עסק במצוה זו כמה וכמה שנים, ובמשך השנים הללו נולדו לו כמה בנים.

אחר פטירתו של החפץ חיים ניתן הדבר לפרסום בשם הגרי"מ רבינוביץ זצ"ל, מחבר ספר "אפיקי ים", שהמעשה הנ"ל קרה בראדן, והחכם הנזכר הוא רבינו החפץ חיים בעצמו...

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "למה תאמר יעקב" (ישעיה מ. מא)

הקשר לפרשה: בהפטרה מדובר על אברהם במלחמתו עם ארבעת המלכים, ככתוב: "מי העיר ממזרח צדק וקראהו לרגלו יתן לפניו גוים" וגו', ומלחמה זו מתוארת בפרשתנו.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

שלא להזיק לו

אסור לספר על אדם שהוא חלש, באופן שהדבר יכול להזיק לו, כגון שהוא פועל וכדומה. וכן לספר עליו שהוא עני וכדומה, באופן שיכול להינזק מכך, הרי זה לשון הרע.

עבודת האבות גלות למקום תורה

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ

רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

מצינו באברהם אבינו ע"ה "ויאהל אברם ויבוא וישב באלוני ממרא". (בראשית, יג, יח) גם אצל יצחק נאמר (שם, כד, סז) "ויביאה יצחק האהלה שרה אמנו", ואף אצל יעקב נאמר (שם, כה, כז) "ויעקב איש תם יושב אהלים".

מפסוקים אלו, אנו רואים כי האבות הקדושים התגוררו באהלים ולא בבתיים ממש. ויש להבין, מדוע העדיפו האבות לגור באהלים ולא בנו להם בתים כדרכם של בני אדם.

וחשבתי לתרץ בזה. אוהל מסמל על גלות, כי כשאדם בונה בית הרי הוא קובע דירתו בתוכו, מה שאין כן באוהל אפשר לקפלו והיום הוא כאן ולמחרת הוא במקום אחר. ודרשו חז"ל (ברכות סג: שבת פג:ג) על הפסוק (במדבר יט, יד) "אדם כי ימות באהל", אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. ואמרו עוד (אבות ד, יד) הוי גולה למקום תורה. הרי לנו שכדי לזכות לכתרה של תורה על האדם להמית עצמו באהלה של תורה ולהיות בבחינת אוהל הגולה ממקום למקום.

ועוד רמז באוהל, שכמו שלאוהל אין דלת ומפתח וכל הרוצה יכול להכנס, כך התורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד (קדושין סו.).

ועל דרך הרמז אפשר לומר, כי אוהל בגימטריא מ"ב, וזה שנאמר (דברים ו, ז) "ודברת ב"ם בשבתך בבייתך ובלכתך בדרך". שכדי ללמוד תורה על האדם

ללכת עבודה בגלות בבחינת אוהל. משום כן בני ישראל היו במדבר ארבעים שנה וגלו ממקום למקום ועסקו בתורה, וקיימו בעצמם ודברת בם וגו' ובלכתך בדרך (שם). ללמוד לכל באי עולם, שאין התורה מתקיימת אלא במי שגולה עליה.

ולפי זה נבין מדוע משכן השראת השכינה היה במשך שנים רבות באוהל, אוהל מועד. ואף לאחר שבני ישראל הגיעו אל המנוחה והנחלה בארצם ארץ הקודש, לא נצטוו תיכף לבנות את בית המקדש, אלא השכינה המשיכה לשכון במשכן ארעי באוהל מועד.

כי הנה עבודת האדם היא, לעשות מעצמו משכן להשראת השכינה. כמאמר הכתוב (שמות כה, ח) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ולא נאמר 'ושכנתי בתוכי' כי משמעות הדברים שהקב"ה משרה שכניתו בתוך כל אחד ואחד מבני ישראל שמקדש עצמו. כמו שכבר כתב האלשיך הקדוש, וכמו שכתב מרן השרף רבי מנדלי מקאצק זצוק"ל.

משום כן השכינה הק' היתה באוהל מועד, ללמדנו שאדם שרוצה לזכות שהשכינה תשרה בתוכו עליו לגלות למקום תורה ולהמית עצמו באהלה, ולאחר שהמית עצמו באהלה של תורה וגולה למקום תורה ומשים עצמו כאוהל, הרי הוא זוכה לבנות עצמו בקביעות ולהגיע לבחינת המקדש והגאולה.

ולפי כל הדברים הללו, נבין מדוע האבות הקדושים התגוררו באהלים. שכן הם שמו את עצמם כאהלים להיות גולים ממקום למקום ללמוד תורה, ולהפיץ את אור האמונה בעולם, וביטלו עצמם וחיו חיי אהלים ארעיים כדי להגיע לזכות לכתרה של תורה.

מן המעין

הטעים וביאר מרן הגרא"מ שך זצ"ל, שכשם שיש חמס של ממון כך יש חמס של מניעת הטוב. שרה היתה בטוחה בתפילת אברהם שתתקבל, לפי ש"צדיק גוזר והקב"ה מקיים". לפיכך תלתה שרה את עקרונה באשמתו, שלא התפלל די עבודה. וזהו "חמסי עליך". היינו, שמנעת ממני הטובה בזה שלא התפללת, ומי שאך מונע טוב מזולתו כבר נקרא חומס.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ואברכה מברכיך ומקללך אאר". (יב. ג)

ויש לשאול; למה שינה לשונו, בענין הברכה אמר "ואברכה מברכיך", הקדים ברכתו לברכתם, ובקללה הקדים קללתם לקללתו.

הטעם הוא, כי המברך - יקדים ה' לברכו קודם שיברך לאברהם, מה שאין כן המקלל לא יקדים ה' לאור אותו. והטעם הוא, כי יחפוץ ה' להפחיד לבל יזלזל אדם בכבודו של אברהם, וזולת זה אם יקדים ה' לקלל מי שהוא עתיד לקלל, לא יורגש הדבר כי הוא זה סיבה, ויכשלו בדבר בני אדם גם בני איש. אבל בערך הברכה אין מכשול. ואם לצד ההטבה, הנה מבורכים בו כל המשפחות.

גם טעם הקדמת ברכת המברכים, כדי שתתקיים ברכתם לאברהם.

"ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה

ברכה". (יב. ב)

בשם הגאון רבי אליהו מוילנא מובא שמקרא זה, בבני ישראל נתקיים.

"ואעשך לגוי גדול" - נתקיים בהם במצרים, אז נאמר: "ויהי שם לגוי גדול עצום ורב".

"ואברכך" - בלכתם במדבר, שם נתברכו בכל הברכות.

"ואגדלה שמך" - כנגד מה שיארע עמם בארץ ישראל, שנאמר: "ויהי ה' את יהושע ויהי שמעו בכל הארץ".

"והיה ברכה" - מכוין לעתיד לבא, שיהיו ישראל מקור כל הברכות ולא יוסיפו עוד שום עצב. זאת בדומה לשירה שלעתיד לבא, אשר לכך נאמרה בלשון זכר - "שירו לה' שיר חדש" - משום שנקבה יש לה צער לידה, ואילו השירה ההיא תהיה כולה ברכה בלא שום צער.

"למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך". (יב. ג)

לפירושו של רש"י "למען ייטב לי בעבורך, יתנו לי מתנות". קשה, שאם כן היה לו להקדים "וחיתה נפשי בגללך", דהיינו, שירווח את הצלת חייו, ורק אחר כך את המתנות.

אלא, ביאר זאת רבי יעקב ניימן זצ"ל, מנהג הימים ההם היה לתת מוהר לכלה ולהוריה קודם נישואין, ובאין הורים נתנו לאחים.

אמר אפוא אברהם לשרה; "אמרי נא אחותי את". ואם יתמהו המצרים מדוע את נוסעת עם אחיך לכל מקום, השיבי להם "למען ייטב לי בעבורך", כדי שאקבל את המוהר מהמיועד להיות בעלך.

כיון שכך, מיד יאמינו לך שאחותי את, וממילא "וחיתה נפשי בגללך".

"ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך". (טז. ה)

פירוש המילה "חמסי", כפי שמבאר רש"י הוא מלשון חמס.

ומה מקום אפוא לחמס אצל אברהם אבינו?

זכר צדיק לברכה

השבוע חל יום ההילולא של אחד מענקי הרוח, נצר לשושלת פינטו המפוארת שחיו ופעלו במרוקו, ה"ה הצדיק המלומד בניסים כ"ק מרן רבי חיים פינטו הקטן זיע"א. הצדיק רבי חיים זיע"א זכה וזיכה את הרבים ברוחניות ובגשמיות גם יחד, כאשר השיב את לבם של ישראל לאבינו שבשמים בחיי חיותו בעולם הזה ואף בהיותו בישיבה של מעלה.

בשבוע שבו אנו קוראים בתורה על אברהם על אברהם החסד, נרחיב את היריעה העוסקת בדמותו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א ונתמקד בעבודת החסד של הצדיק, שלא היתה אלא כנדבך במכלול מעשיו הטובים וצדקותו המופלאה שהאיר בה ליושבי תבל. מאות ואולי יהודים, זכו לנגוע בכפות ידיו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א. חלקם כנותני צדקה, וחלקם כמקבלי הצדקה. היה זה אחד מעמודי העולם שרבי חיים זיע"א אחז בו ברמ"ח איבריו ובשש"ה גידיו: גמילות חסדים.

רבי חיים זיע"א, היה ללא ספק "גומל חסדים טובים לעמו ישראל". כאשר הטיל את כל כובד משקלו, דאג ועשה רבות למען פרנסת וכלכלת העניים והנוקמים שבעירו. סדר יומה היה קבוע מידי יום ביומו. לאחר תפילת שחרית, היה יוצא לפקוד את קבר סבו, הצדיק המקובל רבי חיים הגדול זיע"א, בבית העלמין הישן, את שמו היה תמיד מזכיר בשעה שהיה מברך אנשים. וכך היה אומר למתברכים: "זכות כבוד קדושת אבא זקני, תגן בעדכם". לאחר מכן, היה יוצא לבית העלמין החדש, שם היה משתטח על קבר אביו הצדיק הקדוש רבי יהודה (הדאן) זיע"א, ומשם היה חוזר לעיר כשמגמת פניו אל החנויות, שם היה רוכש מצרכי מזון לעניי העיר. על השמש היה פוקד הצדיק לגשת לבית אשה אלמנה פלונית, או משפחה מסוימת שנמנתה על קהילת הנצרכים בעיר. לאת הורה להביא בשר ומוצרי מאפה, ולמשפחה זאת ציווה להביא פירות וירקות. כך חילק השמש במצוות הצדיק את כל המזון בין הנצרכים, ומנע חרפת רעב מעניי עירו. רבי ניסים אביצורו סיפר, שרבי חיים זיע"א קרא לו מספר פעמים, וביקש שיתלווה אליו כדי לאסוף כספים מאנשי העיר, וחלק אותם לצרכי צדקה. לא כל אחד זכה להתלוות לרבי חיים זיע"א באיסוף הכספים, באשר היתה זו זכות גדולה, והוא, רבי ניסים זכה לכך. בכל יום שישי היה רבי חיים זיע"א יוצא לאסוף מצרכי מזון, ובאותו יום הוא לא היה אוסף כסף. הסיבה לכך היתה כיון שידע הצדיק שהזמן מצומצם, והעניים לא יספיקו לקנות בכסף זה מצרכים לשבת. לכן בימי שישי הוא היה נוטל אך ורק מצרכי מזון, כך שהוא יוכל לתת אותם לעניים, לכבוד שבת קודש. לעומת זאת, בשאר ימי השבוע הוא היה אוסף כסף ונותן אותו לצדקה.

דמותו וזיו פניו ההדרות של הצדיק, היתה חקוקה בלב כל יהודי ויהודי שהגיע למוגאדור: רבי חיים פינטו זיע"א היה יושב בשערי העיר, וממתין לאורחים שהגיעו מחוץ לעיר, כדי שיזכו ויטלו חלק במצוות הצדקה.

והיו גם כאלה שבהם היו "מחפשים" את רבי חיים זיע"א, או שעברו לידו בכוננה תחילה, בכדי שהוא יקח מהם סכום מסוים לצדקה. הכל ידעו והאמינו, שאם רבי חיים פינטו זיע"א ידרוש מהם כסף לצדקה והם יתנו לו, הרי זו סגולה להצלחה ויעבור עליהם יום טוב מכל הבחינות. עובדה ידועה ומפורסמת היתה בקרב יהודי מרוקו, כי אם רבי חיים זיע"א יברך אותם עבור מה שנתנו - אותו היום יהיה יום טוב עבורם, ובאותו שבוע הם יראו ניסים ונפלאות.

שמחה שלימה

בתקופת החגים ובפרט לפני חג הפסח, כאשר הוצאות המחיה גדולות יותר, לא היסס רבי חיים זיע"א להפעיל את כל כובד משקלו על העשירים, כדי שאלו יתרמו מהונם למען עניי העיר. רבי חיים פינטו זיע"א, היה עובר לפני הפסח מבית לבית, ומבקש מכל אחד ואחד שיפתח את לבו ואת כיסו לצדקה, כדי לשמח את משפחות העניים, האלמונות והיתומים בחג, כדי ששמחתם של ישראל תהיה שלימה ומכובדת.

כל מי שהרים את נדבת לבו, היה זוכה לברכותיו של הצדיק, שיצאו מפיו הקדוש וממעמקי לבו הטהור.

יותר ממה שקיבלתי

עקב הוצאות הרבות של צרכי העניים שהיו מוטלים על כתפיו, נכנס רבי חיים זיע"א באחד הימים, לדוחק כלכלי. מה עשה הצדיק? הלך להשתטח על קבר זקנו רבי חיים הגדול זיע"א. רבי חיים זיע"א לקח עמו את משמשו ר' יהודה בן עזר, וכאשר גמרו להתפלל ליד הקבר, אמר הרב לר' יהודה: "בוא ונלך לכיוון העיר ספי".

באמצע הדרך, הם הבחינו מרחוק בחבורה של אנשים. הרב פנה ליהודה ושאל אותו האם הוא רואה חבורת אנשים? ר' יהודה השיב בחיוב: אך לא ידע בבירור אם הם יהודים אם לא. חזר אמר לו: "אלו הם חבורה של יהודים, ואחד מהם מביא לי סכום כסף, 75 ריאל". משהתקרבנו בני החבורה ליד הצדיק, ניגש רבי חיים זיע"א אל החבורה ושאל אותם: "מי הוא זה רפאל לאלוש? - אני הוא זה", השיב היהודי שניגש אל הרב.

"תן לי את הנדר שנדרת לכבוד זקני הצדיק רבי חיים זיע"א, סך 75 ריאל", ביקש ממנו רבי חיים זיע"א. רפאל לאלוש הוציא מסיכו את מלא הסכום, והגישו בשמחה לרבי חיים זיע"א. כשהלכו בני החבורה, ביקש ר' יהודה בן עזר מרבי חיים זיע"א

כ"ק מרן רבי חיים פינטו הקטן זיע"א

שיתן לו מעט מהכסף שקיבל. אמר לו הרב: "הריני מברך אותך, שתקבל היום יותר ממה שאני קבלתי היום". וכך היה. ר' יהודה מצא בחותם הסוסים שלו סכום גדול מזה. ר' יהודה בן עזר נפטר זקן ושבע ימים, וכל אנשי העיר כיבדוהו עד ליום פטירתו, כברכת הרב זיע"א. ["שנות חיים"].

הלכלוך הגדול בעולם הזה - הוא הכסף

את הכסף שאסף מנדיבי הלב לצרכי הצדקה, היה נוהג רבי חיים זיע"א, לצרור בתוך מטפחת שהיתה מיוחדת לצורך מצוה זו. לאחר צאת הכוכבים, טרם התיישב רבי חיים זיע"א ללמוד תורה, היה נוהג לכבס במים את המטפחת שבה היה צורך את כספי הצדקה. כששאלו אותו תלמידיו לפשר הדבר, הסביר להם הצדיק את סוד העניין:

"אני מכבס את המטפחת מקליפות, ומלכלוך העולם הזה. הלכלוך הכי גדול בעולם הזה הוא הכסף, ולכן לאחר גמר נתינת הצדקה אני מכבס את המטפחת".

והדבר ידוע ומפורסם בקרב יהודי מרוקו שרבי חיים פינטו זיע"א, היה מכבס מפעם לפעם את מטפחתו שבה הוא היה צורך את מטבעות הכסף.

ועוד באותו ענין: לילה אחד לא היה רבי חיים זיע"א מסוגל להרדם. מיד ירד ממיטתו, ניגש אל אשתו ושאל אותה: "גברתי! שמה שלחת ידך בממוני?".

"כן, הסיבה לו הרבנית הצדקת ע"ה: נטלתי מכסף שהיה מיוחד לעניים, כדי לרכוש לנו מצרכים לכבוד השבת". רבי חיים זיע"א, הסביר לה בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי אינו שבע רצון ממעשה זה, הוא התבטא ואמר לה: "מתוך ששלחת ידך בכסף שייחדתי לעניים, נכנס בבית ריח של לכלוך העולם הזה, ובגלל הריח הזה איני יכול לישון". מיד נטל הצדיק את הכסף מידה, והצניע אותו לעניים.

הצדיק ניתח אותך

גדול כוחם של הצדיקים שמעשיהם הטובים ופעולותיהם עושים רושם גם לאחר הסתלקותם מעמנו. ניסים רבים נכרכו בשמו הטוב של הצדיק המלומד בניסים, ולכבודו נצין כאן אחד מני רבים, מעשה מופלא שאירע לר' דוד לוב, בזכות הצדיק רבי חיים זיע"א. עוד בבחרותו זכה ר' דוד לוב להיות במוגאדור, בשנים בהם חי שם הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א, באותו בית שבו היה חי הצדיק רבי חיים פינטו (הגדול) זיע"א. ר' דוד לוב זכה להתפלל בבית הכנסת עם הצדיק זיע"א וליהנות מזיו שכירתו, ואף לשרתו מפעם לפעם.

מתוך התרגשות הוא אומר, וחוזר ואומר מפעם לפעם: "חבל שאין לי עם מי לשבת, ולספר ניסים רבים שאירעו לי בזכות הצדיק, כדי שאלי יכתבו. שכן אני עוד בחיים, וחבל שעם ישראל לא יזכה לשמוע אותם ניסים, כדי לדעת את כוחו של הצדיק גם לאחר פטירתו". ולא עוד, הרי שידוע מאמר חכמינו ז"ל, שמי שמספר ועוסק בסיפורי צדיקים, כאילו עוסק במעשה מרכבה.

את המעשה הבאה הוא רגיל לספר למו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, אשר נהנה תמיד לשמוע אותו מפיו: לפני כשלושים שנה, התחיל ר' דוד לוב להרגיש כאבים נוראים בערמונית. המצב נעשה גרוע מיום ליום, עד שר' דוד לוב הוצרך לנסוע ממוגאדור לקובלנקה, שם שהה באותה עת רופא צרפתי בשם פרופ' בוטון, שהתמחה בטיפול במחלה קשה זו. כשהגיע ר' דוד לוב לקובלנקה, הוא עבר את כל טליתות השגרתיים, ואז נודע לו לצערו הרב כי יש לו גידול ממאיר ל"ע. מלבד זאת נאמר לו עוד שהניתוח הספציפי הזה הוא קשה ומסובך מאד.

למשמע הבשורה המרה, החל ר' דוד לוב לרעוד מפחד, דאגה גדולה מילאה את לבו; מה יהיה? האם אבריא ממחלה זו? הרופא, שחש בפחדו וחרדתו הרבה של ר' דוד, אמר לו: "לא נוכל לנתח אותך עם פחד שכזה, עליך להיות רגוע לקראת הניתוח".

אך משפט מלחין שכזה לא הועיל מאומה ואף לא הפיג ממנו את הפחד. באותו יום, אושפז ר' דוד במחלקה של פרופ' בוטון, כדי להכין אותו לניתוח שיערך למחרת בבוקר. בלילה, בעת שנתו, והנה נגלה אליו בחלומו הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א. ר' דוד לוב רואה את הצדיק למולו, כשפניו מאירים כזוהר הרקיע, ועל ראשו טלית לבנה. רבי חיים זיע"א נטל את הטלית, והניח אותה על גופו של ר' דוד לוב, חציה מימינו וחציה משמאלו, ואז פנה בחייון אל ר' דוד לוב ואמר לו:

"בני, אני רבי חיים פינטו. אל תפחד. מחר אני אעמוד ליד הרופא בשעת הניתוח. הניתוח יארך רק כשעה ורבע והוא יצליח. ואתה תחיה ותאריך ימים".

ר' דוד לוב התעורר והנה חלום. הרגשה טובה מילאה את לבו לשמע הדברים ששמע מהצדיק בחלום. הוא נעשה רגוע יותר, ואט אט הפחד נעלם ממנו כליל.

בבוקר, נכנס פרופ' בוטון לחדרו, כדי לבדוק את מצב הבדיקות האחרונות, ולראות אם הוא רגוע יותר, ולהפתעתו הוא הבחין שר' דוד רגוע ושלו, כמי שהניתוח כבר מאחוריו ובהצלחה. "אדון לוב - פנה אליו פרופ' בוטון - מה קרה שאתה רגוע ומחייך? וכך השיב לו ר' דוד: "אני גר בעיר מוגאדור. שם לפני כמה שנים התגורר צדיק אשר התהלך את הא-להים, מלאך ה', החכם השלם כמוהו"ר חיים פינטו זלה"ה, המלומד בניסים ונפלאות. צדיק זה בא אלי אתמול בלילה בחלום, ואמר לי להיות רגוע, שכן הניתוח יצליח ויעבור בשלום, ולא יארך יותר משעה ורבע".

הפרופסור הזועף פנים: "אדון לוב, על מה אתה מדבר? זה ניתוח קשה מאד אשר יארך מינימום שלוש שעות. זהו ניתוח מסובך, לא פשוט בכלל".

דברי הפרופסור לא הזיזו את ר' דוד משלוותו, והוא נשאר רגוע ושלו, ומכיון שכן הוחלט לנתח אותו.

הניתוח אכן עבר בשלום, בזכות הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א. כשהתאושש ר' דוד מן הניתוח ופקח את עיניו, הבחין בפרופסור בוטון העומד למולו, ופניו מביעות שמחה והתפעלות. ר' דוד חיכה למוצאי פי הרופא, וזה לא אכזב:

"אדון לוב. הניתוח הצליח מעל למשוער. אבל אני לא חושב כי אני ביצעתי אותו. הניתוח באמת הסתיים לאחר שעה ורבע, דבר שהוא בלתי הגיוני ולא אפשרי.

אני חושב כי הצדיק שלך הוא שעזר לי והוא זה שניתח אותך..."